

Gemensamma författningssamlingen avseende hälso- och sjukvård, socialtjänst, läkemedel, folkhälsa m.m.

ISSN 2002-1054

Utgivare: Chefsjurist Pär Ödman, Socialstyrelsen

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöds föreskrifter

om ändring i föreskrifterna och allmänna råden (HSLF-FS 2021:64) om socialnämndens utredning och fastställande av faderskap eller föräldraskap samt om socialnämndens utredning när barn har kommit till genom assisterad befruktning av ensamstående;

HSLF-FS
2022:66

Utkom från trycket
den xx mån 2023

beslutade den 6 december 2022.

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd föreskriver med stöd av 1 och 5 §§ KK (1973:810) om socialnämnds medverkan vid fastställande av faderskap, m.m. i fråga om Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöds föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2021:64) om socialnämndens utredning och fastställande av faderskap eller föräldraskap samt om socialnämndens utredning när barn har kommit till genom assisterad befruktning av ensamstående

dels att nuvarande 5 kap. 3 och 4 §§ ska betecknas 5 kap. 1 och 2 §§,
dels att 1 kap. 1 och 2 §§ samt bilaga 1 ska ha följande lydelse.

Vidare beslutar Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd

dels att

- texten under mellanrubriken ”Om barnet har hemvist utomlands” i 2 kap.,
- första och andra stycket under mellanrubriken ”Om barnet inte är fött” i 3 kap.,
- rubriken till 4 kap.,
- första och andra stycket under mellanrubriken ”Lämplighetsbedömning – s.k. förhandsprövning” i 4 kap.,
- första stycket under mellanrubriken ”Underrättelse till avdelningen för rättsgenetik och rättskemi” i 7 kap.,
- fjärde stycket under mellanrubriken ”Socialnämndens godkännande” och texten under mellanrubriken ”Anmälan om gemensam vårdnad” i 8 kap.,

– bilagorna 8 och 10
ska ha följande lydelse,

dels att sista mellanrubriken i 2 kap. ska lyda "Om bekräftat faderskap eller föräldraskap ifrågasätts",

dels att det i 7 kap. närmast före mellanrubriken "Underrättelse till avdelningen för rättsgenetik och rättskemi" ska införas nya allmänna råd och närmast före dessa en ny mellanrubrik samt i 8 kap. närmast före mellanrubriken "Vid tveksamheter" nya allmänna råd och närmast före dessa en mellanrubrik av följande lydelse.

Föreskrifterna är särskilt markerade genom inramning.

1 kap. Tillämpningsområde och definitioner

1 § Dessa föreskrifter ska tillämpas av socialnämnden eller någon annan nämnd som kommunfullmäktige har bestämt ska fullgöra uppgiften att utreda och fastställa faderskap eller föräldraskap. De ska även tillämpas vid utredning och fastställande av moderskap för den kvinna som inte fött barnet om hon, den som har fött barnet eller båda har ändrat könstillhörighet.

Föreskrifterna gäller om

1. ett barn har fötts eller ska födas av någon som inte är gift eller registrerad partner och barnet har hemvist i Sverige,
2. den som har fött eller ska föda barnet är änka eller änking och barnet har fötts eller ska födas inom sådan tid att barnet kan ha tillkommit innan maken eller den registrerade partnern till den som fött barnet avled,
3. ett barn har fötts eller ska födas av någon som är gift eller registrerad partner men faderskaps- eller föräldraskapspresumtionen ifrågasätts, och
4. svensk socialnämnd medverkar till faderskapsfastställelsen enligt 3 a § lagen (1985:367) om föräldraskap i internationella situationer.

2 § Vad som i dessa föreskrifter och allmänna råd sägs om kvinna och moder gäller även för en man som har fött ett barn. För honom fastställs enligt 1 kap. 11 § föräldraskapets faderskap.

Vad som i dessa föreskrifter och allmänna råd sägs om man, far och faderskap gäller även för en kvinna vars spermier har befruktat ett ägg. För henne fastställs enligt 1 kap. 14 § föräldraskapets moderskap. Detsamma gäller för den kvinna som har samtyckt till assisterad befruktning med donerade spermier om en eller båda föräldrarna ändrat könstillhörighet.

Begreppet sambo i dessa föreskrifter och allmänna råd har den definition som anges i sambolagen (2003:376).

I dessa föreskrifter och allmänna råd avses med

assisterad befruktning	åtgärd som syftar till att på medicinsk väg befrukta ägg med spermier i eller utanför en kvinnas kropp eller åtgärd som syftar till att på medicinsk väg föra in ett befruktat ägg i en kvinnas kropp
donator	den som donerar sina ägg eller spermier till assisterad befruktning
faderskapspresumtion	att den man som vid ett barns födelse är gift med den som har fött barnet anses som far till barnet
konceptionstid	den tidsperiod inom vilken befruktning som lett till ett barns tillkomst har kunnat inträffa i en graviditet
förälder	en kvinna som lämnat samtycke till att hennes maka, registrerade partner eller sambo genomgår assisterad befruktning och ingen av dem har ändrat könstillhörighet
föräldraskapspresumtion	att den kvinna som vid ett barns födelse är gift med den kvinna som har fött barnet anses som förälder till barnet under förutsättning att ingen av kvinnorna har ändrat könstillhörighet
dödfött barn	barn som inte har visat livstecken utanför moderlivet och som har avlidit efter utgången av den tjuugoandra havandeskapsveckan

2 kap.

Om barnet har hemvist utomlands

Om barnet har hemvist utomlands, kan de uppgifter som socialnämnden behöver för att pröva sin behörighet i enlighet med 3 a § lagen (1985:367) om föräldraskap i internationella situationer i regel hämtas in genom

- den man som påstås vara barnets far och hans eventuella make, maka eller sambo,

- den kvinna som fött barnet och hennes eventuella make, och
- berörd utlandsmyndighet.

3 kap.

Om barnet inte är fött

Om modern begär att socialnämnden gör en faderskaps- eller föräldraskapsutredning före barnets födelse och nämnden anser att det är lämpligt, bör en sådan utredning inledas.

Innan en utredning inleds bör socialnämnden informera modern om möjligheten till digital bekräftelse.

Om modern inte är folkbokförd i Sverige, bör socialnämnden i regel avvakta med faderskaps- eller föräldraskapsutredningen till dess barnet är fött eftersom det kan vara svårt att bedöma barnets hemvist.

4 kap. Ifrågasatt faderskaps- eller föräldraskapspresumtion

Lämplighetsbedömning – s.k. förhandsprövning

Om en faderskaps- eller föräldraskapspresumtion ifrågasätts, bör modern och maken eller den registrerade partnern kallas till ett samtal gemensamt eller var för sig så snart som möjligt.

När socialnämnden tar ställning till om det är lämpligt att inleda en utredning bör nämnden göra en bedömning av om

- de uppgifter som har lämnats framstår som trovärdiga,
- en utredning kan vara till men för barnet, och
- en utredning kan utsätta modern för påfrestningar som innebär fara för hennes psykiska hälsa.

Lämplighetsbedömningen bör göras skyndsamt.

Om den leder fram till att det är lämpligt att inleda en utredning, bör den påbörjas så snart som möjligt.

7 kap.

Föräldraskapspresumtionen ifrågasätts

Om föräldraskapspresumtionen ifrågasätts för att modern har haft sexuellt umgänge med en man eller för att heminsemination förekommit under konceptionstiden, bör utredaren om det anses nödvändigt verka för att rättsgenetisk utredning görs.

Underrättelse till avdelningen för rättsgenetik och rättskemi

Av 2 § förordningen (1969:624) om rättsgenetisk undersökning vid utredning av faderskap framgår det att om socialnämnden har tagit initiativ till rättsgenetisk undersökning är nämnden skyldig att inom en vecka underrätta Rättsmedicinalverket.

Myndigheten bör underrättas genom att utredaren sänder formuläret ”Underrättelse om förestående rättsgenetisk undersökning” (*bilaga 6*) till avdelningen för rättsgenetik och rättskemi på Rättsmedicinalverket.

8 kap.

Personligt besök

Om socialnämnden bedömer att den inte utan ett personligt besök kommer att kunna säkerställa identiteten på den som lämnar bekräftelsen, bör något undantag från ett sådant besök inte medges.

Socialnämndens godkännande

Om modern uppger att endast en man förekommer inom den beräknade konceptionstiden eller att sexuellt umgänge med någon annan än den som samtyckt till assisterad befruktning inte har förekommit, bör socialnämnden godkänna bekräftelsen. Detta under förutsättning att de som ingår i utredningen samstämmt uppger att barnet är deras gemensamma och det inte kommer fram något som gör att utredaren ifrågasätter detta.

Om modern uppger att flera män förekommer inom den beräknade konceptionstiden, bör socialnämnden endast godkänna en bekräftelse när en rättsgenetisk undersökning visar att mannen sannolikt är far till barnet.

Om bekräftelsen upprättas före barnets födelse, bör socialnämnden inte godkänna den förrän barnet är fött och en slutlig konceptionstid har beräknats.

Om socialnämnden avser att godkänna bekräftelsen före barnets femtonde levnadsdag, bör utredaren före godkännandet kontrollera att en sådan inte har gjorts digitalt. Kontrollen kan göras genom en kontakt med Skatteverket, modern eller via digitala system som visar aktuella uppgifter i folkbokföringen.

Anmälan om gemensam vårdnad

Utredaren bör informera föräldrarna om möjligheten enligt 6 kap. 4 § föräldrabalken att anmäla gemensam vårdnad i samband med att socialnämnden godkänner bekräftelsen. Anmälan kan göras på formuläret ”Anmälan om gemensam vårdnad i samband med bekräftelse” (*bilaga 9*). Formuläret bör sändas tillsammans med bekräftelsen till Skat-

**HSLF-FS
2022:66**

teverket samma dag som den undertecknats och socialnämnden har godkänt bekräftelsen.

Denna författning träder i kraft den 1 februari 2023.

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd

PER BERGLING

Anna Axelsson

Träder i kraft 1 februari 2023

HSLF-FS kan laddas ned eller beställas via
webb: www.mfof.se/publikationer
e-post: publikationer@mfof.se